

יוסף ורחל

זמני

נערך ויוצא לאור ע"י "הספד יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")
 העלון לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ז מרחשון התשע"ז

1978

מתפלל

שבת ז' טבת ה-תשפ"ב
 פרשה: **ויגש**
 הפטרה: **ויהי דבר ה'**

הדלקת נרות - 16:14
צאת השבת - 17:07
ר"ת: 17:37

הדלקת נרות בשבת הבאה 16:16

זמן	ויגש
עמוד השחר: 5:29	5:34
זמן טלית: 5:36	5:41
זריחה: 6:30	6:35
צאת: 11:33	11:36
מנחה גדולה: 11:58	12:02
שקיעה: 16:36	16:38

"התנת שבת בלילות תורה, וישג שבת" מספר "ארחות מרו"ן"
 * ועוד אמר שאותם המחשבים זמן צאת שלשה כוכבים בינונים לפי ראות עיניהם, ויוצא להם שיעור זמן ארוך יותר משיעור מהלך שלשת רבעי מיל, אין להם על מה שיסמכו, כי אין לנו אלא שיטת הגאונים ושיטת רבינו תם, ואין לנו להמציא שיטה שלשית ולחשב לפי ראות עינינו בכוכבים, ומכיון שבדברי כמה מרבתינו הראשונים והאחרונים מבואר ששיעור זמן מהלך שלשת רבעי מיל אחר שקיעת החמה שנה לשיעור זמן צאת שלשה כוכבים בינונים, ואין לנו אלא דברי רבתינו הגאונים והראשונים בזה.

העלון לרפואת חמי וחמתי שלום בר שמחה ומרים בת רחל מנשה בר דוד וברוריה הרוצה להקדיש את העלון או חלקו בטל... 052-5079555

"והיו לאחדים בידך"

"ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה... ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף... וקרב אתם אחד אל אחד לך לעץ אחד, והיו לאחדים בידך" (יחזקאל לו, טז-יז). ה' מצוה את יחזקאל לקחת עץ המסמל את שבט יהודה ועץ שני המסמל את שבט יוסף ויאגדם בידו ויהפכו למקל אחד, להורות שלעתיד לבוא יתאחדו שבטי ישראל למרות הניגודים ביניהם, אשר גרמו למאבקים בין בני יעקב ולמלחמות בין מלכות ישראל למלכות יהודה.

אך לכאורה לשון הפסוק מיותרת, שהרי אם רוצים להדגיש את האחדות, מדוע לא מסתפקים במילים "לך לעץ אחד" - בלשון יחיד, ומוסיפים "והיו לאחדים בידך" - לשון רבים, המבליטה פחות את האחדות? אלא, משל למה הדבר דומה, לבית שדולקת בו נורה אחת, ו-12 חלונות הבית פרוסים ניירות צלופן בצבעים שונים. כל חלון יפיץ כלפי חוץ אור בצבע שונה, אע"פ שמקור כל האורות לכל צבעיהם הוא אחד. כך יהודה ויוסף, שניהם שייכים להגדרה "קודש ישראל לה'", אך כל אחד מדגיש פן אחר בעבודת ה', וכך גם ראוי להיות. לכן גם לעתיד, האיחוד ביניהם יבוצע ע"י שילוב בין השניים ולא ע"י משטוש דמות האחד כדי לנסות להידמות לאחיו.

בכל תקופה מדגישה המסגרת הלאומית פן אחר. לעיתים צריך להילחם על עצם החיים, לעיתים נאבקים על התעצמות כלכלית, ולעיתים על השכלול הרוחני. ועל כל פן מופקד שבט אחר, וכך מפורש בהפטרה בסדר הגאולה יהיו שלשה שלבים ולהם שלשה מלכים. ראשית יבוא מלך משיח בן יוסף שיאחד את העם "ולא יחצו עוד לשתי ממלכות ובכך יבנה את הבסיס הלאומי חומרי של המדינה. אח"כ יבוא "עבדי דוד" שידאג לכך, ש"במשפטי ילכו" ומתוך אחיזתם. בארץ ישראל יוכו למשיח בן דוד, יבנה המקדש ובכך ידעו גם הגויים את קדושת ישראל "בהיות מקדשי בתוכם לעולם" במהרה בימינו.

"שליח לעת מצוא"

הלילה החל יורד על הכפר הקטן הרחוק מרחק נסיעה של כמה שעות מהעיר הגדולה בעלזא.

עמלי יום ראשונים החלו נראים שבים מחלקות האדמה שבהן עבדו מלפנות בוקר, מצאת החמה. אחד מהם נראה ממהר יותר מכולם. פניו הרציניות והמאוד עסוקות בדרך כלל, היו עתה שמחות ומאושרות. הוא נכנס לביתו, שם נטלו בני המשפחה ידיהם לסעודת ערב. מחר, עם רדת הלילה, ייסעו יחד אל העיר הגדולה, יחזיקו בארבעה כלונסאות, יפרשו עליהם פרוכת ויעמידו חופה. הבן הבכור עומד להינשא וההתרגשות גוברת. עתה אלו השעות האחרונות שהבן-האב גר עימם. מחר כבר יהיה בעל משפחה בפני עצמו.

לקראת ברכת המזון פנתה האם אל בעלה ואל בנה החתן, כשהיא מנפנת באצבע מזוהרה לאמור:

"אינכם באים אל חתונתה בלא ברכה מהרבי הקדוש מבעלזא! אמא מסורה אינה זו הדוארת רק להווה, להביא את החתן אל חיוו החדשים בבגדים נאותים ובנדונייה ראויה. אם מסורה באמת היא זו שדואגת לעתיד, לכל החיים. להרבה מאוד סייעתא דשמיא זקוקים כדי לבנות בית על כל פרטיו. לכו אל הרבי, וברכתו שיעניק מידו הקדושה תהיה ערובה לחיים טובים ומאושרים."

"דברים של טעם", הסכימו האב והבן ופנו לרתום סוס לעגלה. לאחר כמחצית השעה כבר היו בדרךם לבעלזא.

המתינו בנחת בתור הארוך, וה'שר שלום' בירכס ב'ביניי עדי עד' ובכל הברכות האמורות במי שמקים בית בישראל. הם כבר פנו לצאת, אך הרבי פנה אליהם ונס בקול אפוף מסתורי:

"כאשר יהודי נמצא בסכנה ורואה חלילה שאפסה כל תקווה, לא נותר בידו כי אם לקרוא קריאת שמע בכונה ובקול גדול, שוב ושוב."

הביטו האב ובנו החתן כה וכה לראות אם יש בחדר אי מי שאליו אמורים הדברים. הרי הם על עסקי חתונה באו, ומה להם ולסכנות? אך איש לא עמד שם.

"משמע, אפוא", ניתח האב את המצב כשיצאו, "שאלינו נאמר המשפט, ובוודאי שגנוז בו משהו. נזכה ונחיה ונראה."

הם עלו בחזרה למרכבת הסוסים אשר להם ונכנסו אחרי שעה קלה אל היער שהכירו זה עידן ועידנים. רק יעברו את השביל הארוך והמפותל המחלק את היער לשניים, ובסיומו יעמדו בכפר מגוריהם.

מיד בכניסתם אל בין סבך העצים, חשו שגופם רועד כענפים ברוח שאינה מצויה. הם לא הכינו עצמם למזג אוויר סוער שכזה. ברקים עזים האירו את היער לשניות ספורות ורעמים מתגלגלים פילחו את דממת הלילה. שלג כבד שכמוהו לא ראו כבר זמן רב החל יורד והקשה על הנסיעה. הם נאלצו להאט בגלל סכנת החלקה מחד גיסא, אך מאידך גיסא, אי אפשר היה להתמהמה בגין הקור. שיוועו להגיע לביתם להתחמם מעט, ובכלל, הזמן קצר והמלאכה מרובה, מחר יום הנישואין ויש להתארגן ולהתכונן.

הם נסעו ועצרו, המשיכו ושוב עצרו. הקור והשלג התגברו, ולפתע החליק אחד הסוסים על שלולית מים שקפאה לקרח ואיבד את שיווי משקלו. אחריו נמשכה כמובן העגלה על יושביה. עוד קרטוע או שניים והעגלה התהפכה אל צד השביל ולאחר סיבובים מספר נחתה בתוך ערמת שלג ענקית.

ברגע אחד הבינו את דבריו של ה'שר שלום'. הם החלו לצעוק 'שמע ישראל' כמצוותו, בטוחים שעומדים הם להיפרד מן העולם במיתה משונה, והרבי הורה להם זאת כדי שימותו כשהפסוק הנצחי על שפתותיהם. שוב ושוב חזרו על הפסוק בכל כוחם.

הודעות מרכז "האי" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555

שיעורי לווין

לע"ג מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
 כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרש"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול
 בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"

העלון לרפואת והצלחת יוסי ביטון הבעלים של "אביזרי הגולן" וכל משפחתו ישלם ה' פעולו אמן

יחנש אליו יהודה" יש להבין, איזה טענות היו לו עכשיו ליהודה, הלא הוא עצמו הוציא את הפסק: "הננו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו", ועתה כאשר הקל יוסף על הפסק הזה ואמר: "האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום אל אביכם" - נמלך פתאום להתנגד לכך?

אלא - אמר האלשיך הקדוש - בתחילה היה יהודה סגור, כי עתה הגיעה שעתה להיעשה על חטא מכירת יוסף, הואיל והם מכרו את יוסף לעבד - הריהם נלקחים עתה כולם לעבדים. לפיכך אמר: "מה נדבר ומה נצטדק, האלהים מצא את עוון עבדיך", כלומר, עוון מכירת יוסף, אבל משראה שהוא משחרר את כולם ועוצר אצלו דוק את בנימין להיות לו לעבד - נוכח לדעת שאין זה עונש על חטא מכירת יוסף, שהרי בנימין לא השתתף כלל במכירה זו, כי אם סתם עלילת שוא - מיד יצא כנגדו בדברים היריפים...

יחנש אליו יהודה"

כשראו השבטים שהגניבה נמצאת בידי בנימין עמנו כולם מן הצד, ורק יהודה מסר נפשו למות והפילם ביוסף, כי זה הוא ערב לבנימין, לכן ניגש והפיל עצמו להיות לו עבד וביקש אותו בתחנונים הרבה להצילו מידו, וכך מפני שיהודה היה מלך השבטים.

ויהודה היה מוכן לשלשה דברים, האחד - לבקש ממנו בדברי פיוס ותחנונים לשחרר את בנימין. השני - התכונן להרוג את יוסף ואת כל אנשיו. השלישי - התכונן לתפילה לפני הקדוש ברוך הוא שימציא לו רווחה.

ובין הדברים הקשים שדיבר יהודה עם יוסף אמר לו כך: דע לך כי שרה וקנתנו בגלל שפרעה החזיק אותה לילה אחד בארמנו במצרים, נצטרע. אף אתה שהוצאת שם רע על בנימין שהוא גנב את הגביע, סופך שתלקה בצרעת, כי זהו עונשו של המוציא שם רע על חבירו. ואף אמו לא מתה אלא בגלל הקללה שקיללה אבא ואמר: "עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה", אף אתה אם חיך יקרים לך הוזהר שלא תמות לפני זמנך, וחבל שיהיה אתה במבחור ימיך. ואם אריק חרבי אתחיל בך ואגמור בפרעה.

כששמע יוסף דברים אלו, רמן למנשה וקפץ כפיצה אחת בכל כוחו ורעד כל הארמון כאילו היתה רעידת אדמה. אמר יהודה: נדאי שאיש זה הוא מבית אבינו, שבשם ארץ לא נמצא איש גבור כזה. ואז כעס יהודה ושאל בשאגת הארי, וקולו היה חזק כל כך עד שמעו אותו חושים בן דן שהיה באגן נכנע וכחרף עין בא ליהודי ושניהם שאגו בכעס גדול כאריות, עד שנפלו שניהם של שלש מאות מגדולי מצרים שהיו שם ונהפכו פניהם לאחוריהם מהפחדו שפחדו, ונשארו כך כל ימי חייהם כשפניהם הפוכות. ונחרבו שתי ערים שהיו סמוך למצרים שנקראו פיתום ורעמסס. וכשראו השבטים כעסם של יהודה ושמעונו, אף הם נתמלאו זעם על יוסף ורקעו בגליהם על הקרקע עד שנעשו ערמות ערמות, ויוסף נפל מכסאו, וגם פרעה שהיה בארמונו נפל מכסאו, וזהו שכתוב: "והקול נשמע בית פרעה".

וכשראה יוסף הסימנים של יהודה וראהו בכעס גדול ובהחלטה רעה, נבהל ואמר: הנה עוד מעט יהרוג אותי בכעסו. והסימנים של יהודה היו שדם פרץ מעינו הימנית. ויש אומרים משתי עיניו. והיה לו שיערה כנגד לבו, שאם היה כועס היתה מסתמרת כמו מסמר ונקעה כל המשה המלבושים. וכשכעס נתמלא חזוהו חתיכות של נחושת והיה נוטלם וגורסם בשיניו שכולם נחרדו, ויהודה פטט ידו לשלוף החרב ולא היה יכול להוציאו מנדנה, אמר: משמע שאיש זה צדיק הוא.

ובאותה שעה נתן יוסף ברגלו מכה בעמוד שהיה שם, ועשה אותו חתיכות כמו ערמה של חצץ, והיה יהודה תמה ואומר: זה נראה גבור גדול ממני. ועם כל זה מסר יהודה נפשו למות להצלת בנימין, וכשראה שאינו יכול לשלוף חרבו, התחיל יהודה לדבר בטובות: אדוני שאל את עבדיו לאמר וגו' ונאמר אל אדוני יש לנו וגו'.

אדוני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח?"

יש לשאול, והרי לא מצינו שיוסף שאל אותם בדברים אלו, ואיך יהודה אומר לו אדני שאל וכי? ויש לומר, שיהודה אומר לו זאת בתמיחה: וכי אדוני שאל את עבדיו אם יש לנו אב או אח? הרי לא שאלת זאת, ועם כל זה אנו מצד עצמינו מניחים לך שיש לו אב זקן וכו', ומכאן תבין שאנו כנים ולא רמאים חלילה...

אדוני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח?"

ניגש יהודה ליוסף ואמר לו: מתחילה באת עלינו בעלילה. כמה מדינות ירדו למצרים לשבור אוכל ולא שאלת אחד מהם, ורק אלינו אתה בא בטענות. שמה בתך באנו ליקח? או אתה סבור לישא את אחותינו? אף על פי כן לא כסינו ממך וכו'. וממשיך יהודה ואומר לו: אנכי ערבותי אותו לאבי. אמר לו יוסף: כמו שאתה מתחשב עתה על שנתערבת להיות מנודה ואינך רוצה להיות במכשול, אם כך למה לא חסת לנפשך כשמכרת את אחיך לישמעאלים בעשרים כסף, וציערת את אביך הזקן ואמרת לו "טרוף טרף יוסף"? כיון ששמע יהודה כך, צעק ובכה בקול גדול ואמר "כי איך אעלה אל אבי", אמר יהודה לנפתלי: לך ראה כמה שווקים יש במצרים? קפץ וחזר ואמר לו: יש שנים עשר. אמר יהודה לאחיו: אני אחריב שלשה מהם, ואתם כל אחד יחריב אחד ולא נשאיר בהם איש. אמרו לו אחיו: מצרים אינה כשכם, אם אתה מחריב את מצרים תחריב את כל העולם.

כיון שראה יוסף שהסכימה דעתם להחריב את מצרים, אמר יוסף בלבבו: מוטב שאתוודע להם ואל יחריבו את מצרים. אמר להם יוסף: לא כך אמרתם שאחיו של זה מת? אני אקראנו יובא אצלכם... והיה קורא: יוסף הן יעקב בוא אצל, יוסף בן יעקב בוא אצל, יוסף הן מסתכלים בארבע פינות הבית, אמר להם: מה אתם רואים? אני יוסף אחיכם! מיד פרחו בשמחתם, וכו', ולא האמינו לו עד שפרע עצמו והוא לאדם שהוא מהול.

אמרות יוסף ורחל

רבי מנחם מענדל מוויטבסק נשלה על ידי רבו, המגיד ממזריטש, להפיץ את החסידות באזורי רייסין. הוא נסע לשם. עבר מעיר לעיר ומעייורה לעייורה, ובכל מקום דרש מעל הבימה ועשה נפשות לתורת החסידות.

בשהזר אל המגיד, שאלו רבו: "איך קיבלו אותך בעיירות ישראל?"

השיב רבי מנחם מענדל: "היו מקומות שחשבו אותי לאדם פשוט. היו מקומות שהחזיקוני לאדם גדול. היו מקומות שבהם כיברו אותי כלמדין. היו מקומות שבהם התייחסו אלי כאל צדיק."

הוסיף המגיד ושאל: "ומה האמת?"

פרץ רבי מנחם מענדל בבכי: "האמת היא שאני שפל אנשים..."

הלכות יוסף ורחל

סדר תפלת מנחה

ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

אמירת "אשרי" ו"תהלה לדוד" קודם מנחה

במסכת ברכות (דף ד:): אמר רבי אלעזר, כל האומר "תהלה לדוד" (תהלים פרק קמ"ה) שלש פעמים בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, והסבירו בגמרא שם, משום שמזמור זה הוא על סדר אל"ף ב"ת, וגם יש בו פסוק "פותח את ידיך". ומחמת כן אומרים מזמור זה קודם תפלת שמונה עשרה של מנחה, אחר שכבר אמרוהו שתי פעמים בתפלת שחרית.

וקודם אמירת מזמור "תהלה לדוד" אומרים פסוק "אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה" (תהלים פרק פ"ד פסוק ה') ופסוק "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו" (תהלים פרק קמ"ד פסוק טו).

ואחר אמירת מזמור "תהלה לדוד" אומרים פסוק "ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה" (תהלים פרק קמ"ז פסוק יח). ומנהג הספרדים ועדות המזרח להוסיף לאחר מכן פסוק "תכונן תפילתי קטורת לפניך משאת כפי מנחת ערב" (תהלים פרק קמ"א פסוק ב'), ופסוק "הקשיבה לקול שועי מלכי ואלהי כי אליך אתפלל" (תהלים פרק ה' פסוק ג').

אמירת "אשרי" אחר תפלת מנחה

לדעת מרן השלחן ערוך והרמ"א, המתפלל ערבית שתים מחמת שלא התפלל מנחה, אחר שסיים תפלת שמונה עשרה הראשונה שהיא לשם תפלת ערבית, אומר "אשרי" ומזמור "תהלה לדוד", ולאחר מכן מתפלל תפלת שמונה עשרה לתשלומי מנחה. (וכן כשמתפלל מנחה שתים מחמת שלא התפלל שחרית, קודם שיתפלל תפלת התשלומין לשחרית אומר "אשרי" ומזמור "תהלה לדוד").

אולם לדעת כמה מרבתינו המקובלים, אין לומר "אשרי" ו"תהלה לדוד" אחר שהתפלל שמונה עשרה של מנחה, וכל שכן אחר שהתפלל ערבית, בין כשמתפלל מנחה שתים ובין כשמתפלל ערבית שתים, ורק ישהה בין תפלה לתפלה כדי הילוך ארבע אמות.

ומכל מקום אם הוצרך להקדים שמונה עשרה של מנחה לאמירת "אשרי" ו"תהלה לדוד" מחמת שהיתה השעה מאוחרת ביותר, והיה חשש שיעבור זמן תפלה, או מחמת שראה שכבר התחילו הציבור להתפלל ואם יתעכב באמירת "אשרי" ו"תהלה לדוד" יפסיד תפלה בציבור, יאמר "אשרי" ו"תהלה לדוד" אחר שמונה עשרה של מנחה, ויכוין בדעתו לאומרים שלא על דעת חובה, אלא כקורא פסוקים בעלמא.

אמירת "חצי קדיש" אחר "אשרי"

אחר אמירת "אשרי" ומזמור "תהלה לדוד" אומרים "חצי קדיש" ומתפללים תפלת שמונה עשרה.

ואין לומר "אשרי" ו"תהלה לדוד" אלא כשהגיעו מנין של עשרה אנשים לבית הכנסת. ואם אמרו "אשרי" ו"תהלה לדוד" בפחות מעשרה, ורק לאחר שסיימו אמירתם הגיעו מנין של עשרה אנשים, נכון להחמיר שיאמרו עוד פסוקים ואחר כך יאמרו קדיש. ולמנהג הספרדים האומרים אחר מזמור "תהלה לדוד" פסוק "תכונן תפילתי" ופסוק "הקשיבה לקול שועי", די בכך שהיו עשרה בשעת אמירת פסוקים אלו.